

10

1er Accord

4

LA BANDERA DE 'LS TRES TOMS,

757

1882

Handwritten musical notation on six staves. The notation is in a cursive style, characteristic of 18th or 19th-century manuscripts. It includes various note values, rests, and bar lines. The first staff begins with a treble clef and a double bar line. The notation is dense and fills most of the staves.

for Clarinet

9 1/2 pliegos.

Handwritten musical notation in a cursive style, consisting of several lines of notes and rests, arranged diagonally across the page.

Acte únich.

1840

1841

1842

1843

1844

La bandera de 'ls tres toms.

Comedia original, en vers

de

P. Renom y Riera.

arreglada

por

J. Molgora Valls.

Barcelona - 1882.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

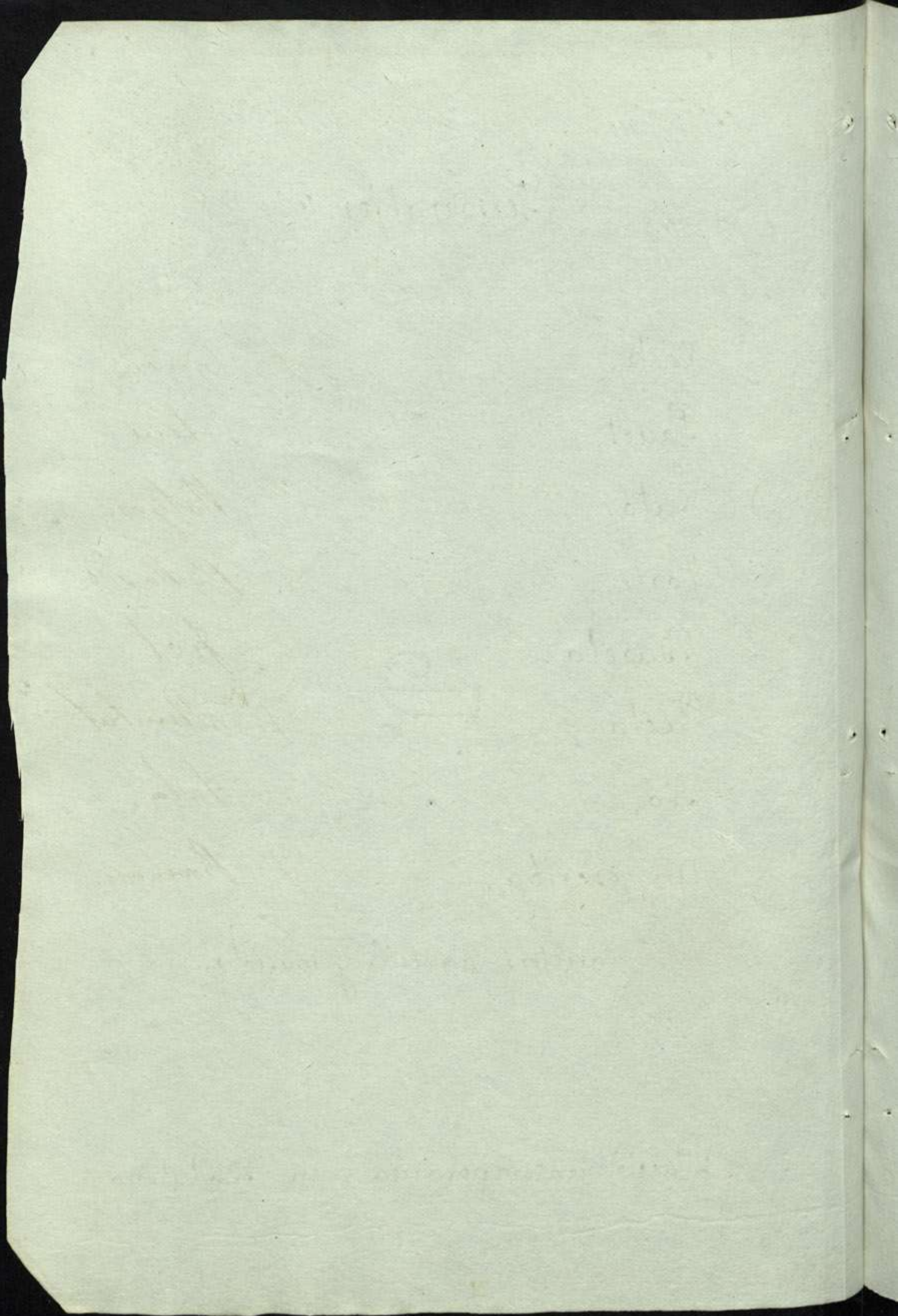
Personatjes.

Xich.	— — —	J ⁿ Guca
Pauet.	—	" Esteve
Xato.	—	" Matyora
Tonet.	—	" Pallardo.
Barela.	—	" Fiol
Tecla.	— — —	J ^{ta} Muntal
Sió.	—	" Sala.
Un escribà.	—	J ⁿ Ramon.

Carreters, agutzils y músichs.

L'acció contemporànea: en Badalona.

Acte únich.

La escena representa la entrada de casa un carreté

Porta d'entranda al foro.

Portas laterals. Una capella ab un San Anton, d'hont penja una llantia.

ta. Sachs, una caixa, y altres objectes alegórichs.

Escena I

Xich y Tonet.

(Assentats.)

Xi. Bè, home ; mòlt bè, macatxo!
Créume, Ton, que'ns fas contents;
ja veuràs quins gurniments
jaig estrena' avuy al matxo.
Un bon bridò ab mirallets,
cintas de seda a' desdi,
flors y borlas de sati...

To. Vaja, tots los gallardets.

Xi. Veus que porto la bandera!

To. Xala!

Xi. Y si un no s'hi llukia,
 sigasme franch, semblaria
 que un camina cul arvera.
 Batua 'l mon! Si un batalla
 tot l'any lo mateix qu'un negre,
 bè es just avuy està alegre;
 sols per ço ab mèis se's treballa.
 Y mira, endevant 'l carro,
 Pit y jora diu 'l Ros!

(Tossint.)

To. Sembla que t'ens molta tos.

Xi. To crech qu'ho fa aquet cigarro.

To. Què fumar?

Cruels!

Xi.

To. No t'alabo

'l gust.

xi. Home de calè.

zo. De quarto?

xi. Bè; jo 't dirè...

perque no n'hi ha de xaus,
Y ab lo negoci, vàs bè?

zo. Los negocis están mals,
de modo que 'l de animals
avuy, xich, no 's pot pas fè.

xi. Que ho dius pot sè perque 't paga
las cinch ursas?... So las tinck!...

zo. Si 't pensas que per ço vinch

t'erras y no sigas plaga.

Vinch per la festa y res més,
sòch com del poble, y m'agrada;
després, passa una tongada
que casi bè no fem res.

Xi. És que de las cinch variás
no'n passis ànsia, 'm coneixes...

To. Xich, com hi ha'mon no mereixes
que 't siga amich.

Xi. Ja veurás ;
la amistat ab un cantò
y l'interés al altre.

To. Si ;
pero quan va' de tu' a' mi'
já fástich parlar d'aixó.
Me vas dir: - Mira, ton, vinch
per un matxo. - Pren aquest.
- Quan val ? - Dotz' unsas - Tonet,
dotz' unsas jo no las tinch.
- Quantas ne tēns ? - Set. - Au, vés,
pren lo matxo, y quan las tingas

las portas, y en que no vingas
may més ningú 't dirá res.

No has vingut ; donchs es senyal
que no las tèns y corrent.

xi. Com va' tot tan malament,
y jo he tingut sempre 'l mal
que debent alguna cosa
ni goie mirar la cara.

Mal llamp!

To. Igual que ton pare,

xi. Són sangrus, ja ho diu en Broca,
Sò molt diferent de tú ;

tu t'has sapigut entendre...

Dèsprès que per compra' y vendre
bestia', no 't guanya ningú,

To. Tot me ve' de 'ls Empedrats

de Barcelona.

Xi. Això es gran,

To. Tants cents cops que renegant
los havia trepitjats,
llavors que manava carro
de mar,

Xi. Quan vol, esgarrifa
la sort: 't dona una rifa
y; au! ja pots fè 'l bagarro.
Que may haja pogut treure!

To. Què prens gayres bitllets?

Xi. Cap.

To. Sense bitllets, ja se sab,
ningú treu.

Xi. Això es per veure.
Mira; diu que una beyata

demanaaba tot resant,
per treure la rifa, a un Sant
que tè ab un 'escaparata;
y 'l Sant, que va se un miracle,
parlant li va dir: - Minyona,
ja ho mereixes perqu'ets bona,
mès, treure tu, hi ha un obstacle.
- Quin es? - Que may vols comprar
bitllets y es una desgracia.

(Ab veu de nas.)

- Oh! miréu, vaya una gracia!
jo vull que me'l féu trobar.
- Fèns rahõ; no passis ànsia,
diu 'l Sant, - y s'acabossa...
Troba un bitllet, treu la grossa
y ara n'ida ab l'abundancia.

- To. Y donchs, no sigas bagarro;
 compra un Sant; fas lo mateix,
 y ja ets rich. Si 'l que pateix...!
- Xi. Prou jeyna tinch ab 'l carro!

Escena II.

Dits y Pauet.

Pau. (Entrant.)

Pare.

Xi. Què?

To. Què tal, Pauet?

Pau. Ola, Ton! Jo molt bè; y vos?

To. Per ara trempat com sempre...
 Ara mateix es mèis gros
 que tú.

Xi. Serà un bon soldat.

To. Quants anys t'è?

Xi. Ja'n t'è dinou.

Pau. Disset!

Xi. Bueno, any més any menos,
no li vindrà pas de dos.

To. Oh! Donchs ja deu festejar.

Xi. De massa me'n queixo jo.

Se posa més prim que'l matxo
quan li quitan los favons.

Y bè, digas; qué volias?

Pau. Ja ho dirè quan estem sols.

To. Noy, l'onzé no destorbar;

me'n vaig fins a'ca'n Titò.

Xi. Tornaràs, eh? Vull que vingas
a' dinar.

Jo. Uaja, home, y donchs.

(Prou tornarè; no la he vista,
y avuy tinch de donà 'l cop.)

(Just.)

Escena III.

Xich y Pauet.

Xi. Digas, qué vols? Enllesteix.

Pau. (Qui ho gosa a dir! Malehit siga!)

Xi. Qu'esperas que jo t'ho diga?

Pau. Es que...

Xi. Esca? No 'm serveix:

no 'n gasto habenthi cerillas.

Canta.

Pau. Estich enamorat

y 'm vull casar.

Xi.

M'ho he pensat

qu'era questiò de faldillas.

Bueno, no 't vull quita' l'gust,
si t'ens gust d'endogalarte;
pero has d'apèndre al casarte,
de canta' 'ls goigs de Sant Just.

Pau.

Sòu més bo que la mistela!

Xi.

Això m'ha perdut... Y bè,
qui es la que vols fer mullè?

Pau.

La xicota d'en Barela.

Xi.

Què dius? No pot sè!

Pau.

To, sí.

Xi.

Ta t'ho he dit altràs vegadas,
y créume que ja m'enfadas
al tornarme a parla' així.

Púscau un' altra minyona,
y no m'omplis las butxacas,
que bè n'hi há prou y bèn macas
al poble de Badalona.

Pau. Si ella y jo...

Xi. No vull rahons!

Pau. Si vos no podéu sabé'
lo que 'ns estimém! A fé
'ns amagrim.

Xi. Menjéu favons.

Pau. Donchs, m'hi casaré.

(Resolt.)

Xi. Es errada.

Pau. Encara que no ho volguéu.

Xi. Donchs tampoch 't faré heréu.

Pau. Si, de la casa cremada.

Xi. Noy! noy! Si agafs la vara...

Pau. Sòu un despota!

Xi. Despòta!

Que vol di aixó? Si ab lletrota
m'insultas, 't trech la cara,

Pau. Donchs bueno, me'n anirè
a mena' un carro de platja.

Xi. Que 't sublevas? Bon viatje...
pero; ay! si surts al carrè.

Pau. Si, y si. (De ràbia m'ofego.)
y que me'n vaig aviat.

Xi. Donchs ja que t'has pronunciat
toca la marxa de Riego.

(fents pietà 'ls dits.)

~~~~~

Escena IV.

Dits y Tecla.

Te.

(Naixant de dalt.)

Y ara! Sembla qu'us bralléu.

Xi. Lo bon mosso se'ns en vá.

Te. Que dius!

Pau.

Tecla...

Te.

No pot éisse.

Xi. Si; ja'ns ha tirat 'l quant,

Te. Ca, ca! Ves si se'n iria

sabent que l'estimém tant.

Xi. Donchs, ho ha dit sense se' ambuts.

Te. Ambuts no'n fá mon germa;
no es llaurè!

Xi. Diable de noya!

Te dich qu'ha parlat bèn clà.

Te. Pero, perque us enfadéu?

Vaja, expliquéus; qu'ha passat?

Pau. Qué vols que siga?

Xi. Tu calla!

Pau. És que...

Te. Calla!

Pau. Ja he callat...

Xi. A ne mi no se'm replica.

Pau. Callo. perque vull callar.

Xi. Bueno, mira, si'm demanan
sòch allà dins, sents?

(Tocantli la barba.)

Pau. Babau!

(Ab carinyo.)

Escena V.

Pauet y Tecla.

Te. Vaja, esplicamho tu' ara,
Qu' es?

Pau. Qu' estich desesperat
perque estich enamorat
y no vol que'm casi 'l pare.
Ja la coneixes.

Te. La Siò!

Pau. Ja cambias de paré' ara!

Te. Ay! Per no volguerho 'l pare
no li falta pas rahò.

Pau. Es di, qu' hasta ma germana
pensa com ell? Estich ab ànsia...

Digas ... Digas.

Ze. Hi há la sarcunstancia
que tu sabs.

Pau. Quina? pabana!

Ze. Nostre pare s'enverina
tan sols sentint lo seu nom,
No sabs lo qu'ha fet tothom
per mata' aquesta renyina!

Pau. Y no més per alló?

Ze. Per alló!

fica' a' la presó a'n'al pare,
no més que perque ab la vara
li va desguani' l'carpió!

Per deixa' 'l carro parat
no habia de armar revenja.

Hi há gent que l'orgull se'ls menja

'sent un tros de Turitat,
Després, crech qu'un Regidó
no tē tals distribucions...
Ell va 'sè 'l busca-rahons!

Pau. Pero li va costá 'l carpó.

Després, dirá 'l que s'ho miri
que 'l pare va ferne massa.

Te. Oh! Li va fer la amenassa
de tancar-lo ab un presiri!

Pau. Pè; no han passat ja tans anys?

Donchs, quina culpa hi tinch jo,
perque, al fi, de tot alló
tinga de pagarne 'ls danys?

(Entra Xato portant un bridó

d'animal, molt adornat ó

l'espátlla, y fuma un cigarro

d'estanch de los mès grossos.)

Escena VI.

Dits y Xato.

Xa. Au! ja sòch aqui! Pensaba
que no'n sortia may mès!

Te. Què portas aqui?

Xa. L'bridò

que l'Ygnaci m'ho ha fet.

Te. Bridò nou!

Xa. Nou, nou de trinca.

Veritat qu'es bonich? Si ho es!

Es l'home que tè mès trassa
de tots los basters que sè;
perque de trassa n tè tanta

que trassa com la qu'ell tè,
tan trassada, de la trassa...

trassada... per trassà més...

Pau. Que ja entrecalas?

Xa. Bè ho sembla.

Noy, no m'asmiro de res.

Te! Auuy tot se comporta!

Estich més plé!

Te. Ja's coneix.

Xa. 'M llevo, emmorso... vamos,

l'emorsá prou ja 'l sabéu.

Tot grá fort! y unas beuradas
del ranci, que no us dich res.

Surto, 'm já tastá 'ls borregos,
passant, en Jaume Tarrès.

'L flavio 'm veu, y, au! andando

me'n ja beure dos ditets
que no sè d'hont lo deu tréure
perque m'ha fet passá 'l fret.
Després, es festa de 'ls ases;
es nostra y la celebrém.

Ze. Uès, porta 'l bridò a ne'l pare
que t'esperará impacient.

Xa. Ah! mira... he trobat la Siò
y m'ha dit tot en secret...
Ara no ho sè que m'ha dit!
Ah! que li guardis tortell,
que'ella per tú ja 't guardaba
emort, que jo no sè 'l qu'es.

Escena VII.

Dits, y Xich.

Xi.

(Entrant.)

Encara com has vingut!
 Ja anaba a buscar l'Ygnaci
 'l'Anunci, que 't cridès. Casi
 ja 't donaba per perdut.

Xa. Oh! es que hi trobatá la Sió
 y m'ha dit tot en secret
 que diguès a n'en Pauet...

Ze. Xato!

Xa. Quí vols?

Pau. (Bribò!)

Xi. Que t'ha dit? Parla.

(Zecla li fa senyals.)

Xa.

Veyéu

que la Zecla 'm fa una senya!

Te. (Dropu!)

Xi. Digas!

Xa. Y si'm renya?

Xi. Qui mana?

Xa. Que no ho sabéu?

Pe'ls cafés, mana un civil,
per molta, un municipal,
de nits, un sereno alt,
y pe'ls Saraus, l'agutzil.

Xi. Qu'empatollas!

Xa. No'm dihéu
qui mana?

Xi. Que ja has begut?

Xa. De ranci, de dols, d'aixut...

(A Tecla.)

Ja ho he disfressat, veyéu.

Xi. És que d'aquesta xicota
no'n vull sentir parlar més...

Xa. Oh! bè, si... no... si...

Xi. Què!

Xa. Res...

Vull dir que aquell d'ols...

Xi. Bestiota!

- Bueno, com tens l'ermorsà?

(A Zecla.)

Ze. Quan vulguéu ja està arreglat.

Xi. Donchs, aném.

Ze. Us tinc un plat
que us dich que us agradarà,

(Justen.)

Escena VIII.

Pauet y Xato.

Pau. Et, un ase, y s'ha acabat.

Xa. Ja ho sè, per çó avuy faig festa.

Pau. Ximplet!

Xa. Pero tinch una testa!

Veus que aviat ho he disfressat!

No t'afiguris per 'çó
qu'estiga sensé, aquell dols...

Oh! avuy, Pauet, serem molts
que tindrem un perdigó.

La passada, un gran dinà,
ranci, cafè, copa, pursos...

Per beure sols, tinch dos duros,

y que tots s'han de gastar.
 Comedia, a la nit sarau
 ; volta noy! vinga 'l bolero!
 viva la noya! au, salero!

(Ballant.)

Pau. ('M. distreu aquest babau.)

Bè, y que t'ha dit la Siò?

Xa. Lo de sempre quan me troba.

Pau. 'L pare 'm vol posar a proba!...

Xa. Bà! No hi pensis ab això.

To 't puch donar un bon consell
 però, no 't darè cap dinè:
 no hi pensis y deixa fè

ja que no li agrada a n'ell.

Pau. Que no hi pensis! aviat es dit...
 però, me'n anirè per mosso.

Xa. X'implet! Si ho fas t'estarrosso.

Pau. Créume qu'estich decidit,

Xa. Ab ella?

Pau. No só 'l primè;

y si 'm puch guanyar la vida,
me'n vinch aquí de seguida,
la robo y m'hi casaré.

Xa. Casi es la comedia aquella
qu'ell la roba del convent
perque la vella hi consent:
Donchs tu li hauràs de di'a'n'ella:

"Calmeta, puer, avecilla

y raposa aquí un momentu,

y oblida de ti cumbentu

la trista carsal sombrilla.

(Agafant a Pauet y fentlo seure.)

No es veritat, d'ols russinyol
 que en esta espantada orilla
 mas lluna la pruna brilla
 y jo sòch...

Escena IX.

Dits y Sió.

Sió. Un bon bunyol.

Pau. Et, tu, Sió?

Sió. Que fas comedia?

Xa. Mira, tè; parlant del llop...

Pau. Sió!

Sió. Pauet! Estàs trist!

Pau. Trist, desesperat, furios!..
 que quan comenzo a pensar

en lo desgraciat que sòch...!

Siö. Es di que ja n'has parlat?

Pau. Si.

Siö. Y ton pare, t'ha dit?..

Pau. No!

Xa. Y mal va quan ell ho diu.

Siö. Tan tossut!

Pau. Si ho es, Siö!

Xa. Mira, avans tenia un ase,
que casi bè era com jo;
pro, mòlt tossut! Donchs un dia
s'espantá passant Besós,
's gira, y... Besós m'has dit?
Ell ¡paf! tàbach que te criò.
L'ase com mèi li pegaba,
mèi fugia de Besós.

ton pare 's crema y diu: - Passas?

Donchs, mèi tossut serè jo.

S'ajup, li lliga las potas,
s'hi posa a sòta, y au noy!
ab menos temps del qu'ho conto
va passarne l'ase al coll.

Siò. Si que amigo es ser tossut.

Xa Donchs, conteu que si ell diu no

Pau. fugim, Siò.

Siò. Y ara! Pauet...

Pau. 'M vols seguir? Estich resolt.

Siò. Ahont anirém?

Pau. A l'Habana,
cap a l'altra part del mon.

Siò. Y com hi anirém, nadant?

Pau. Malviatje! Tens rahò.

Xa. Hi voleu anar ab 'l matxo?

To també vinch.

Siò.

Si, bestiot!

Ab 'l matxo per la mar?

Xa. Ah! es tot mar? Bè, que sè jo!

Donchs, hi anirém ab un barco;
aixís no trobarém pols.

Pau.

Mira; si per cas per ara
no consegueixo jo aixó
del pare, me'n vaig dos mesos
a guanyar un quant duróts,
y una vegada ja 'ls tinga
vinch aquí y fugim tots dos
a Puerto-Rico, que hi tinch
un conegut del nebot
de la tia de la mare,
mòlt ricatxo.

Xa. Alsa, noy!

(cantant.)

"Ta llevaré a Puertu Ricu..."

Pau. Que cantar ara, mussol.

Xa. Tens rahò, fins a la marxa,

Ma noy! Diu qu'alli hi ha un rom!

Siò. Jo tremolo sols pensanhi.

Pau. Decideixte, o me'n vaig sol.

Xa. Que pot ser tens por de'ls negres?

Cà! tonta, són gent com jo.

Prou qu'ho vaig veure a la Ribà

es que remenan carbò

y van bruts de la polsina,

y parlan catalá y tot;

uns se van rentar la cara

y eran més blancs que'l midò.

Escena X.

Dits, Barela, luego Xich y
Zecla.

Ba. Noya!

(Entrant.)

Sió. ('d pare!)

Ba. Llamps del cel!

No t'he dit mil cops qu' aquí
no vull que t'hi assombris.

Sió.

Si.

Ba. Y donchs?

Xa. No tingueu recel!

No veyeu que 'ls dos s'estiman
com 'l tenorio y l' Ygerés.

Da. Tu, Xato, no hi entens res.

Xa. Lo qu'entenç es que s'apriman.

Da. Quan un pare mana, Xato,
bè o mal, se li tè obediencia,
o sino la cuansecuencia
pot portar un arrebato.

Verbi gracia : Mano jo
que no vull que vinga aquí,
jo dich no y ella diu sí,
o jo dich sí, y ella no ;
y 'l no y 'l sí que 's cambia
entre la filla y 'l pare,
aquell que 'l no y sí repara
troba ab sí y no rebeldia ;
y resulta tal nequit
de tant simil deracato,

que l'honor... y... m'entens, Xato?

Xa. Oh! prou, prou. (No se'l qu'heu dit.)

Ba. Au! Cap a' casa, y may mèi...

Pau. Barela, la vull; es mèva.

Ba. T'erras, noy, que per ser tèva...

Pau. Mèva: sòch lo sèu promés.

Ba. To'l sèu pare, llamp del cel!

Pau. No'l sòu!

Ba. No! Que vaig robarla?

Pau. Vos voléu sacrificarla.

Xa. Si.

Ba. Calla, animal de pel.

Xa. A mi'm dihéu animal!

a mi! vatúa 'l dimoni!

Vos no us volguè sant Antoni
perque sòu tan carcamal!

Ba. Ajoia! a' casa,

Jo. Pare!

Ba. A casa.

Pau. Donchs, vos la vindrè a' robar.

Ba. Próbau, próbau.

Xa. Està clar;

Tots dos vindrem.

~~Pau.~~ Ba. Calla, asa!

Xi. (Entrant.)

Qu'hem obert la boteria!

Ba. Llamp del cel!

Xi. Que passa? que hi ha?

Cristo! Qui ha deixat entrá
aquest home aquí?

Ba. No hi vindria,
ni 't necessito per res

si acas no hi hagués res meu.

Xi. Redeu!

(Agafant la vara.)

Ze. Pare!

(Deturant-lo.)

Pau. Pare!

(Id.)

Xi. Deixeu!

D'un revès t'aixafo; si.

Ba. Xich!

Xi. Ahont aneu?

Ze. Per favor...

Xi. Ahont aneu?

Xa. Tras de mi honor

que os robaran a vos de aquí.

Xi. A casa, que hi vols?

Ba. La noya,

Xi. La noya prenla, calsassas,
no te la necessitem;
perque si jove volém
l'heréu 'n trobará massas,

Ba. Surtim.

Siò. Pare!

Ba. Aném.

Xi. Al diable!

Pau. (Ja no 'm deturará res.)

(Entra a dim.)

Xi. Aquí no hi entris may més.

(A Barelá.)

Ba. La creu!

(Fent la creu, surt ab Siò.)

Xa. fora!

Xi.

Zú! a la estable!

(Xato entra a la porta del fondo)

Escena XI.

Tecla y Xich.

Xi. Vèsten allà al botavant!

Te. Quins genits! Sòn del dimoni.
Ja us dich jo, quin Sant Antoni!

Xi. Donchs, pot bèn agrahi al Sant
que no li hagi tret la moca.

Sabs l'agravi que 'm va fè,
y creus que sòch tan baboya
per voler la sèva noya
pe'l mèue fill? Primè 'l treure.

(Se'n va.)

Cena XII.

Tecla y Ton.

Te. Quina diada, Déu etern!
sembla que s'ensorri 'l mon.

Ton. Gracias a Déu qu'al fi 't trobo
sola, com volia jo.

Te. Aquest home aquí?

Ton. Si, Tecla;
sòch aquí pe 'l segon cop.

Te. Què voléu?

Ton. Què vull? Per ventura
no ho sabs lo que vull?

Te. Anton,
deixéum esta' en Santa pau

y no'm busquéu més 'l'cos,
que encara que siga pobre
estimo 'l' que val l'honor.

Ton. L'honor! L'honor són 'ls quartos,
aixís ho entèn tothom.

Te. L'honor de tōta minyona
es sa fortuna millor,
y aquell que l'honor no estima
res ne val ni ab un pou d'or.

Ton. Pobres y ab orgull.

Te. Y ab honra.

Ton. Acabem: si corresponi
al amor que per tu sènto,
podéu ser felissos tots.

Ta sabés, tinch diners de sobra,
sols me falta 'l'tèu amor.

Ze. Es inútil que insistiu.

Zon. Que no, dius!

Ze. Es en va tot.

Zot. Doncas, t'juro, Zecleta,
que si avuy no correspono
a aquesta passió que'm cega,
te'n recordarás.

Ze. Ay, Zon!

Si m'espantan amenasses
ni heu d'ablandirme lo cor,

Y procuréu ser de modo

que las vostras pretensions
may 'l pare las entenga,

que us pot causar un traïtorn.

Zon. Lo Xich? Pobre Xich! Zecleta,
lo tinch ben fermat pe'l coll.

Me deu encara cinch unsas
del matxo que t'è a la cort:
y com s'è que 'es bandaradu
- y 't prego per l'últim cop -
si ara no me las d'ona,
ja que sembla que tú ho vols,
li embargo 'l matxo al surtir
y armo l'escándol més gros,
que pe'l cas tinch fets los passos
y sols falta un sí o un no.

Ze. Infame!

Zon. Decideixte.

Ze. Miserable!

Zon. Aceptas?

Ze. No.

Zon. Si tu' vols, tot ho evitas.

Te. No, no, y mil vegadas no.

To. Têm mas iras.

Te. No m'espantan.

To. Ay de tu!

Te. No'm feu cap por.

To. Per l'últim cop.

Te. Me feu fàstich.

Marxiu.. Surtiu.

To. Donchs no'm moch.

La resposta?

Te. La resposta

es aquesta.

(Anantreni)

To. Ah!

Te. Traidor!

(Justi)

Ton. Vèsten, si, vèsten; pro 't juro
que 't tinch de deixar recort
d'aquet dia, o 'ls dimonis
m'empordin!

Escena XIII.

Ton y Barela.

(Que al entrar molt cansat, s'anen-
ta, s'treu lo mocadò y s'aixuga.)

Ba. Ay! Ola, Ton.

Ton. Que tal, Barela?

Ba. No sè

si estich malalt o estich bo,
perque somio, desvriejo,
ximplejo y m'torno boig.

Ton. Y aixó! Que te'n passa alguna?

Ba. Alguna? Algunes, Ton.

Ja veuràs: jo tinch la noya
'namorada del Xicot
del Xich, que no mos tractém
de quan vaig ser Regidor.
Ell no vol que 'l fill s'hi casí
y jo que ma filla tampoch,
y ja poch qu'aquí trobantla
hem tingut un tarantroll.
Pero, fill; al èsse a casa,

(Plorant.)

't dich qu'alló... Ton!.. Ton!.. Ton!...

En quan li he dit en retóndu
que olvidès lo sèu amor,
me pert lo color de'ls llábis,

me li arrenca un pantetj fort
com tremolins, y unas barcas
que 's moria... Pobre Lió!

(florant.)

Pobreta! Y venia a dirlos
que ho deixessin corre tot...

Zon. (Aquet gat pot los meus plans
destorbar... Vigila, Anton.)

Que no sabs tú qu'a las donas
Dèu los hi va da una font
de llágrimas, y que n'usan
a cada moment que 's vol.
Cap de pa! Y 'l punt del home!...
No l'han de volé, ximplot!
ves que li fan las renyinas!
aixís que olori 'ls piyons...

Precisament jo he vingut
per 'quet poca vergonyot
que després que no cumploixen
las sevas obligacions,
encara 's fan banderados
y, vanitats, y cançons...

Ba. Qué 't deuen alguna cosa?

Zon. Cinch unzas, y sols rahons
puch treueren'... prò avuy s'acaba.
Si ans de la benedició

no las tinch, li embargo 'l bayo
y surti 'l que surti, hi fet prou!

Ba. (Caram! Ocasión més bona...

Aquet sent mal ja favor.)

Zon. Ab això, ja veus, calssava,
com lo que 't busca es lo dot.

Tornaten a' casa tèva,
creume a' mi, mira si pots
aconsola' la xicota
buscantli un altre minyò,
y així aguantas 'l punt d'home,
sinò, qué diria 'l mon?

Ba. Doncas mira, vaig a' ferho
de seguida.

Zon. (Aquet badoch
tot lo mèu plan engarriaba.)

Ba. (Aquest home es un murriot!)
Vaja!

Zon. Adieu, Barela y creume.

Ba. Gracias pe 'l bon concell, Zon.

Zon. (Si no filo dret 'm birla.)

Ba. (No 'm fis d'aquet xicot.)

(Just.)

Zon. Fora aquest, tot surtirà
per pogue doná un bon cop.

Escena XIV.

Zon y Xich. Luego Tecla y Pauet.

Xi. Ola, Zon.

Zon. Ja has esmorstat?

Xi. Si, y't dich...

Zon. (Parejantse.)

Donchs, bon profit.

Xi. Sembla que tingas neguit.

Zon. Y es aixís,

Xi. Que t'ha passat?

Zon. Ja veurás; t'ens la xicota *Teclona*

un poch massa vanitosa...

Xi. Que t'ha fet alguna cosa?

Zon. Lo que no's fa a cap persona.
Com si jo un lladre sigués,
ab paraula un xiquet forta,
m'ha dit que passés la porta
y que aquí no hi entrés més.

Xi. La tecla?

Zon. Si, de tal modo

que veyas com arreglem
los nostres comptes; estém?

Xi. Pero...

Zon. A res m'acomodo,

Vull quartos y s'acabò,
y si prompte no'm despatxo
t'vindran a embarga'l matxo

ans de la benedició.

Xi. 'L matxo! Ton! Desvrietjas!

Ton. Lo dit, dit.

Xi. Ton, no estás bo!

Mira, posem nos a' to',
que si acás es que m'envoja
la ditxa d'aquesta diada,
única que tinch al any,
potser trobi 'l teu afany
una paga may pensada.

Ton. M'amenassas? No m'estranja.

Sè qui ets y ja sabia
que sols aixís cobraría
lo que'm deus; pró, la patranja
de que t vols servir, no t val;
'm vas firma un pagarè

y ab ell te reconvimet^{re}
al Tutje Municipal.

Xi. Tró de Déu! A mi embusters!

Zon. Si, y que t'ho dich a' la cara,

Xi. Xato! Pau! Ahont tinch la vara!

Ab las mans ~~nó hi ha prou~~ ^{per} ferho.

(Al moment d'anarlo a' aga-

jar surten los indicab y 'l detenim)

Ze. Qu'es aixó, pare?

Xi. Insolent!

Pau. Que hi há?

Ze. Pare!

Xi. A mi'm dius Madre!

Zon. Es lo nom que més te cuadra,

Pau. Aguantémlo, o' & malamet!

Xi. T'haig de mata' a' cops de vara!

Zon. Truan!

Xi. Deixeu!

Ze. Quin neguit!

Pau. Pare!

Zon. Lo qu'he dit siga ben dit.

Aviat nos veurém la cara.

(Mut.)

Escena XV.

Xich, Zecla, Pau,

Ze. Jossegueuse, pare, ~~un xich~~, y ave

Pau. Pare!

Xi. Me l'ha de pagar!

M'ha dit lladre!

Ze. Pero, per que?

Xi. Perque tu l'has insultat...
Li dech encara cinch unzas
del matxo qu'ell me va dar,
y si ara no las hi porto
lo fara' veni a embargar.

Ze. Que jo l'he insultat? Traido!
No sabieu lo que volia?
Aquet vil me pretenia
d'un vil amor la passio.

Xi. Que dius?

Pau. 'L traidor!

Ze. Per lo que vos li debieu,
volia compra a aquet preu
ma decencia y mon honor.

Pau. Que dius?

Xi. No m detinguieu pas.

Ze. Deixeuho corra.

Xi. No pot se.

'A dich jo que 'l porarè
que 'l tros més gros serà 'l nas.

Ze. Pero, pare, y la bandera?

Xi. No escolto re'n eix instant,
Que vinguin en mi sonant
ab un fluiol radera.

Escena XVI.

Dits, Escriba' y luego Ton,

Es. Déu los quart.

Tob. Ah!

(Gran sensació.)

Es. Ab sentiment

vinch una missió a' cumpli
desagradable per mi.

Coneix aquest document?

Xi. Si senyò; meu es 'l papè.
No 'l nêgo.

E. Dos, procedeix
per lo embarch ara mateix,
si no paga, embargarè.

Xi. No puch.

E. Lo matxo?

Xi. A l'estable.

E. Donchs, queda embargat aquí;
vegi que no pot sorti
si acas no vol sè culpable
a' una causa criminal.

(D'assenta y escriu.)

Bueno, ja l'avisarè...

Ara firmi aquest paper.

Zon.

(Turtint.)

Els se'ls buscan aquest mal.

Xi. Tró de Déu! Ell aquí encara!

(Dant un cop sobre la taula

y trabocant lo tintè.)

E. Ara heu fet lo doble ris,

Zon. No heu volgut que obris així?

Xi. Pau, ànsia, porta la vara.

E. Cuidado mentre hi sòch jo

a fer semblant atentat;

que'm veuria preciàt

a portarlo a la presò.

Aquí sols calla y paga

es lo que ha de fer voste.

Escena XVII.

Dits y Xato.

Xa. (Ab un grapat de duros.)

Doncas, jo aquí cridarè,
que diners bè prou n'hi ha!

Tot. Xato!

Xa. Disposéu d'aixó,

Ja sòm rics, fora miseria,

Xi. Mira qu'aixó es cosa sèria.

Xa. Tot es mèu y vostre,

Tot. Oh!

Xi. Pero, com?

Xa. Si, fora apuros,

Del bitllet que vaig troba,

ara acabo de cobra.-

que se' yo?. un grapat de duros.

Zon. Trobà? Potsè' era'l mèu?

Quatre mil sis cents.

Xa. Això.

Zon. Donchs, es mèu.

Xa. Ca, ca, minyò!

San Matieu, qui troba's sèu.

Zon. Oh, ràbia! Era mèu!

Xa. Pabana!

(Al Escribà.)

Cóbris. N'hi há prou!

Es. Y'n sobra.

Ze. Dèu ajuda a qui bèn obra.

Xa. Ballém una Americana.

(Ballant.)

Escena XVIII.

Dit, Barela y Lió.

Ba. Déu vos quart.

Xi. Sembla que vens
a' comedia!

Ba. (Entornanden.)

Si?... Donchs..

Lió. (Juplicant.)

Pare!

Xi. Bueno; que vols?

Ba. To 't dirè.

To sòch home que no vull
may res que no siga mèu.
Las questions que vam tenir

't van costá alguns diners ;
 no vull càrrecs de consciència
 y te 'ls torno, puig són teus.
 Aquí 'ls porto.

Xa. Si 'ns en sobran
 y ja no 'n volém pas més.

Ba. Pues entonsas...

(Ananden.)

Xi. Esperat.

Ze. Ja veurá, senyò Escribent,
 vegi tot aixó quan ja.

Zon. (Aquet pillastron me ven.)

Ei. Vuytanta duros.

Ze. Lo compte
 que a aquest homenet debem,

Ei. Justas, cobréulas.

Zon.

(De ràbia

m'estàn xarricant las dents.)

Està bè.

(L'escriba li ofereix una pluma

y firma.)

Xa. Espinyatelas,

Xi. 'Ns veurém.

Pau. Que no estàs llest?

Xa. Aixís se'n anaba Judas
ab la bossa de'ls diners.

E. Ara han de pagar l'meu gasto,
poca cosa; dos d'uret.

Te. Que... No! Ara...

Xa. Teniu; vos dóna
los dos naps d'ana al Café.

(Donantlos hi.)

U. Vaja, y ara que dispensin.

Escena última.

Xich, Tecla, Sió, Pauet, Darcia
y Xato.

Ba. Bè; m'has dit que m'esperès.

Xi. Qui t'ha dit lo que 'm passaba?
Tu ho sabías.

Ba. Es clà: entraba...

aquesta m'ha dit qu'ho fès
plorant com la Magdalena -
per arretglá tot aixó,

y 'l Ton ab mala intenció

m'explica la vostra pena.

Y ab la missió que portaba

penso: - Calla, 't vindrà' bè,
vàs a buerca' aquet dinè
y a veure si aixis s'acaba.

Ze. Ho veu?

Ba. Encara ets totut!

Xa. 'M sembla que tindrem broma.

Xi. Barela, ets molt bon home:
no t'habia conegut.

Ze. Donchs, qu'hem de fè?

Xa. Au, que va!

Xi. D'avuy endevant, tu manas.

(Repich de campanas.)

Xa. Au, salero! Las campanas.

La bandera... 'l bayo... Ah!

Xi. Jills mèus, dons ja sòu promesor.

Pau. Siò!

Sio. Pauet!

Xa. Vaig pe'l caball.

(J'en va.)

Xi. Deixémnos de més treball
ja que quedém bèn entesos.

(Just Xato ab lo caball, la bandera

y altres homes mudats.)

Xa. Aquí teniu la bandera
y 'l caball sense embargá.
Apa... ja podéu montá
que tots vindrém al radera.

fiol.

Xat = Brillo tots, no sigem ploms
y en marcha posem nos ya:
Publich: dignat dispensa
la bandera des ^{tu} foms,
Copia de
Plaza Padró. 4. 1.

